

Fortsatt svenskt deltagande i den internationella Kosovostyrkan (Kfor)

Sammanfattning

Det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet behandlar i detta betänkande regeringens proposition 2011/12:33 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella Kosovostyrkan (Kfor) och en följdmotion.

Utskottet konstaterar att FN:s säkerhetsråd den 10 juni 1999 antog resolution 1244 genom vilken en internationell styrka för Kosovo, Kosovo Force (Kfor), under ledning av Nato upprättades.

Utskottet förordar, under förutsättning att det finns ett mandat för styrkan enligt beslut i FN:s säkerhetsråd, att riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka till förfogande för deltagande i Natos fredsfrämjande insats i Kosovo som består av högst 70 personer t.o.m. den 1 april 2012 och därefter i avtagande numerär fram till utgången av december 2013.

Motionen avstyrks av utskottet.

I betänkandet finns en reservation (SD).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Motionen	7
Utskottets överväganden	8
Reservationen	10
Fortsatt svenskt deltagande i den internationella Kosovostyrkan (Kfor) (SD)	10
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	12
Propositionen	12
Följdmotionen	12

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Fortsatt svenskt deltagande i den internationella Kosovostyrkan (Kfor)

Riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka till förfogande för deltagande i Natos fredsfrämjande insats i Kosovo (Kfor) bestående av högst 70 personer t.o.m. den 1 april 2012 och därefter i avtalande numerär fram till utgången av december 2013, under förutsättning att det även fortsättningsvis finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:33 och avslår motion 2011/12:U11.

Reservation (SD)

Stockholm den 1 december 2011

På sammansatta utrikes- och försvarsutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Peter Hultqvist (S), Cecilia Widegren (M), Urban Ahlin (S), Walburga Habsburg Douglas (M), Hans Wallmark (M), Carina Hägg (S), Allan Widman (FP), Clas-Göran Carlsson (S), Staffan Danielsson (C), Mats Johansson (M), Peter Rådberg (MP), Mikael Oscarsson (KD), Mikael Jansson (SD), Carin Runeson (S), Anna-Lena Sörenson (S) och Torbjörn Björlund (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen har i proposition 2011/12:33 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella Kosovostyrkan (Kfor) beslutat att föreslå att riksdagen bemyndigar regeringen att ställa en väpnad styrka till förfogande för deltagande i Natos fredsfrämjande insats i Kosovo (Kfor) som består av högst 70 personer fram t.o.m. den 1 april 2012 och därefter i avtagande numerär fram till utgången av december 2013. Mandat för styrkan, enligt beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd, är en förutsättning för det svenska deltagandet.

En följdmotion har väckts med anledning av propositionen.

Propositionen har remitterats till utrikesutskottet. Utrikes- och försvarsutskotten har därefter beslutat – med stöd av 4 kap. 8 § riksdagsordningen – att bereda propositionen och tillhörande motioner i ett sammansatt utrikes- och försvarsutskott (UFöU).

Den 24 november 2011 gjorde statssekreterare Håkan Jevrell från Försvarsdepartementet, utrikesråd Björn Lyrvall från Utrikesdepartementet och överbefälhavare Sverker Göranson från Försvarsmakten en föredragning av propositionen.

Bakgrund

Den 10 juni 1999 antog FN:s säkerhetsråd resolution 1244 i vilken säkerhetsrådet under FN-stadgans kapitel VII beslutade att etablera en internationell säkerhetsnärvaro i Kosovo. Sverige har deltagit i Kfor sedan styrkan inrättades 1999.

Regeringen föreslog i propositionen Svenskt deltagande i fredsstyrka i Kosovo (prop. 1998/99:112) att riksdagen skulle medge att Sverige ställde en väpnad styrka till förfogande som ett svenskt bidrag till en internationell fredsstyrka i Kosovo (Kfor), efter en vapenvila eller fredsöverenskommelse mellan parterna i provinsen Kosovo i Förbundsrepubliken Jugoslavien, och efter ett beslut om en sådan styrka av Förenta nationernas säkerhetsråd eller av Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). Riksdagen beslutade den 3 juni 1999 att bifalla regeringens förslag (bet. 1998/99:UFöU2, rskr. 1998/99:252). Riksdagen beslutade den 21 mars 2001 att utöka mandatet till att även avse medverkan i gränsnära Kfor-operationer inne i den tidigare jugoslaviska republiken Makedonien (Fyrom) (bet. 2000/01:UU12, rskr. 2000/01:161). Mandatet var inte tidsbegränsat.

Regeringen föreslog i propositionen Den svenska Kosovostyrkans deltagande i den EU-ledda insatsen i Bosnien och Hercegovina (prop. 2006/07:51) att riksdagen skulle medge att den svenska Kforstyrkan i Kosovo vid behov får delta i Eufor Althea i Bosnien och Hercegovina. Riksdagen biföll den 28 mars 2007 regeringens förslag (bet. 2006/07:UU7, rskr. 2006/07:121). Utrikesutskottet anförde i betänkandet att regeringen borde återkomma till riksdagen med en proposition om ett fortsatt svenskt deltagande i fredsstyrkan i Kosovo och att det i propositionen bl.a. borde ingå förslag om en tidsbegränsning av mandatet och av antalet personer som omfattas av mandatet.

I proposition 2008/09:72 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella Kosovostyrkan (Kfor) föreslogs att riksdagen skulle medge att regeringen ställde en svensk väpnad styrka som bestod av högst 540 personer till förfogande för deltagande i Kfor t.o.m. utgången av december månad 2010, under förutsättning att det även fortsättningsvis fanns ett mandat för styrkan enligt beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd. Riksdagen beslutade den 19 december 2008 att bifalla regeringens förslag till personalram, men att begränsa mandatets slutdatum till utgången av december månad 2009 (bet. 2008/09:UFöU2, rskr. 2008/09:153).

Regeringen föreslog vidare i proposition 2009/10:37 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella Kosovostyrkan (Kfor) att riksdagen skulle medge att regeringen ställde en svensk väpnad styrka som bestod av 250 personer till förfogande fram till oktober 2010 samt därutöver en personalram om 540 personer för oförutsedda förstärknings- och evakueringsbehov. Vidare föreslog regeringen att styrkan sedan avsevärt skulle reduceras och efter oktober 2010, då skyttekompaniet avvecklades, uppgå till högst 70 personer t.o.m. utgången av december 2011, under förutsättning att det även fortsättningsvis fanns ett mandat för styrkan enligt beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd. Riksdagen beslutade den 9 december 2009 att bifalla regeringens förslag (bet. 2009/10:10:UFöU2, rskr. 2009/10:120). Det svenska militära bidraget, som i dag består av ca 70 personer, utgörs bl.a. av samverkans- och observationsteam (LMT), militära rådgivare som stöd till en uppbyggnad av Kosovos säkerhetsstrukturer, stabsofficerare samt erforderliga stödresurser.

Proposition 2011/12:33 överlämnades till riksdagen den 9 november 2011. Den 24 november 2011 gjorde företrädare för Regeringskansliet och Forsvarsmakten en föredragning av propositionen. Regeringen föreslår i propositionen att riksdagen bemyndigar regeringen att ställa en svensk väpnad styrka på högst 70 personer till förfogande för deltagande i Kfor fram t.o.m. den 1 april 2012. Som ett led i utfasningen av den internationella militära närvaron föreslås i propositionen att det svenska bidraget till Kfor fr.o.m. den 1 april 2012 minskar med ca 10 personer. En sådan utfasning skulle, enligt regeringen, möjliggöra för Sverige att även i fortsättningen upprätthålla merparten av de uppgifter som styrkebidraget i dag har, inklu-

sive det regionala ramnationsansvaret för fem samverkans- och observationsteam samt militär rådgivning som stöd till en uppbyggnad av Kosovos säkerhetsstrukturer.

I juni 2009 gjorde Natorådet bedömningen att det fanns politiska och militära förutsättningar för att fr.o.m. vintern och våren 2010 inleda en gradvis reducering av styrkenivåerna för Kfor. Enligt FN-resolutionen 1244 har dock Kfor fortfarande i uppdrag att upprätthålla en fredlig och säker miljö i Kosovo. I dagsläget deltar 30 nationer i Kfor, varav 22 nationer är Natomedlemmar. Den totala styrkan i Kfor uppgår för närvarande till ca 5 500 personer. Sedan Kosovos självständighetsförklaring och utifrån den utveckling som ägt rum i Kosovo de senaste åren har emellertid förutsättningarna för Kfor ändrats. Det allmänna säkerhetsläget har långsiktigt förbättrats och Kosovos egen förmåga att upprätthålla lag och ordning har förstärkts. EU har fortfarande ett starkt engagemang i Kosovo, bl.a. genom rättsstatsinsatsen Eulex, men samtidigt fortsätter Kosovopolisen i nära samverkan med Kfor och Eulex att förstärka sin kapacitet och successivt överta ansvaret för lag och ordning i landet. De kosovanska säkerhetsstyrkorna saknar emellertid kapacitet att självmant upprätthålla sina egna säkerhetsstrukturer, varför ett fortsatt stöd av Kfor och det internationella samfundet är nödvändigt.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår i proposition 2011/12:33 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella Kosovostyrkan (Kfor) att riksdagen bemyndigar regeringen att ställa en svensk väpnad styrka på högst 70 personer till förfogande för deltagande i Natos fredsfrämjande insats i Kosovo (Kfor) fram t.o.m. den 1 april 2012 som därefter i avtagande numerär fram till utgången av december 2013. En förutsättning är att det även fortsättningsvis finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd.

Regeringen föreslår att det nuvarande svenska bidraget, som i huvudsak består av samverkans- och observationsteam med regionalt ramnationsansvar för fem av dessa team, avvecklas senast den 31 december 2013, under förutsättning att den sedan självständighetsförklaringen positiva utvecklingen i Kosovo fortgår.

I propositionen redogör regeringen för den senaste utvecklingen i Kosovo samt för det internationella samfundets engagemang i landet, inklusive genom FN, EU, OSSE och Nato. Vidare beskriver regeringen den internationella styrkan och redogör för den politiska och militära utvecklingen de senaste månaderna samt redovisar överväganden för det fortsatta svenska deltagandet i Kforinsatsen.

Motionen

Sverigedemokraterna yrkar i kommittémotion 2011/12:U11 (SD) att riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka om högst 50 personer till förfogande för deltagande i Natos fredsfrämjande insats i Kosovo (Kfor) t.o.m. den 1 april 2012 och därefter om högst 20 personer fram till utgången av december 2012. Sverigedemokraterna hävdar i kommittémotionen att det inte föreligger något yttre och inre hot som Kosovos regering inte på egen hand kan hantera och att Sveriges deltagande i Kfor därmed kan avvecklas snabbare än vad som föreslås i regeringens proposition.

Utskottets överväganden

Utskottet konstaterar att FN:s säkerhetsråd den 10 juni 1999 antog resolution 1244 genom vilken en internationell styrka för Kosovo, Kosovo Force (Kfor), under ledning av Nato upprättades.

Utskottet delar regeringens bedömning att behovet av en internationell militär närvaro i Kosovo har minskat, men att behovet av en militär närvaro fortfarande kvarstår. Målet med det svenska stödet bör vara att bidra till Kosovos säkerhet och långsiktiga kapacitetsuppbyggnad av säkerhetssektorn. På sikt ska ansvaret för säkerheten ligga i kosovanska händer. Det internationella samfundets engagemang bör inriktas på att stödja lag och ordning genom Eulex.

Utskottet anser, liksom regeringen, att en neddragning av det svenska bidraget bör ske successivt och i överensstämmelse med Natos inriktning för styrkans utveckling. Utskottet ställer sig bakom regeringens inriktning att det nuvarande svenska styrkebidraget ska avvecklas, senast den 31 december 2013, under förutsättning att den sedan självständighetsförklaringen positiva utvecklingen i Kosovo fortgår. Utskottet anser att ett två-årigt mandat sänder en tydlig signal till det internationella samfundet att reduceringen av det svenska bidraget till den fredsfrämjande insatsen i Kosovo kommer att ske under ordnade former.

Utskottet välkomnar att Sverige fäster stor vikt vid att försöka bidra till att stärka kvinnors deltagande i internationella fredsfrämjande insatser i enlighet med FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 (2000) om kvinnor, fred och säkerhet och i enlighet med den nationella planen för att genomföra denna resolution. Utskottet välkomnar även att säkerhetsrådets resolution 1820 (2008) om sexuellt våld i väpnade konflikter tillmätts stor vikt från svensk sida. Utskottet välkomnar vidare den svenska regeringens uttalade mål att förbättra situationen för kvinnor i konflikt- och postkonfliktsituationer, bl.a. genom att genomföra den nationella handlingsplan för resolution 1325 som Sverige antog i februari 2009.

Enligt 15 kap. 16 § regeringsformen behöver regeringen riksdagens medgivande för att sända en svensk väpnad styrka utomlands, om inte detta är medgivet i lag eller följer av en internationell överenskommelse som riksdagen har godkänt. Det förekommer att enheter ur Försvarsmakten sänds utomlands för att delta i internationellt arbete utan att det är fråga om en väpnad styrka i regeringsformens mening. Det är inte beväpning i sig som medför att en styrka ska ses som väpnad. I det aktuella fallet ska det militära bidraget i princip inte ha väpnade uppgifter inom insatsen. Styrkan är beväpnad för självförsvar. Om situationen så skulle kräva finns emellertid möjligheten för Kfor att använda den svenska styrkan till andra uppdrag inom ramen för insatsens mandat under FN-stadgans kapitel VII.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2012 föreslagit 2 286 985 000 kronor till anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser*. Anslaget används för att finansiera särutgifter för den fredsfrämjande verksamhet som Försvarsmakten genomför efter beslut av riksdagen och regeringen. Vid beräkningen av anslaget i budgetpropositionen har regeringen bl.a. beaktat den förlängning av Kforinsatsen som föreslås i denna proposition. Detta innebär att ca 106 000 000 kronor per år har beräknats för verksamheten inom ramen för Kfor under 2012 och 2013. Regeringen bedömer att kostnaderna för den aktuella insatsen ryms inom den föreslagna och beräknade ramen för anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser*.

Mot denna bakgrund föreslår det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet att riksdagen bifaller proposition 2011/12:33 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella Kosovostyrkan (Kfor) och avstyrker motion 2011/12:U11. Utskottet förordar därmed, under förutsättning att det finns ett mandat för styrkan enligt beslut i FN:s säkerhetsråd, att riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka till förfogande som består av högst 70 personer t.o.m. den 1 april 2012 och därefter i avtagande numerär fram till utgången av december 2013.

Reservationen

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Fortsatt svenskt deltagande i den internationella Kosovostyrkan (Kfor) (SD)

av Mikael Jansson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka om högst 50 personer till förfogande för deltagande i Natos fredsfrämjande insats i Kosovo (Kfor) t.o.m. den 1 april 2012 och därefter om högst 20 personer fram till utgången av 2012.

Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:U11 och avslår proposition 2011/12:33.

Ställningstagande

Konflikten i Kosovo blir omöjlig att förstå om man inte också går in åtminstone kortfattat på dess historiska bakgrund. Känsloerna hos dem som är offer i den nutida Kosovokonflikten närs inte bara av händelser i nuet, utan också av arvet från många bittra historiska konflikter. Kosovo är ett område där krig, regimer och befolkning har växlat sedan antiken.

Serberna flyttade in i Kosovo på 600-talet och från 1100-talet var Serbien en stat med administrativt centrum i Kosovo.

År 1389 stod slaget vid Kosovo Polje mellan en kristen allierad styrka och Osmanska riket. Den kristna armén besegrades och serbernas ställning försvagades. På 1450-talet erövrade Osmanska riket Balkan och Serbien kom under muslimskt styre. Serberna reste sig mot sina påtvingade herrar i samband med kriget mellan Habsburg och Osmanska riket 1683–1699. När sedan kriget fick ett fredsslut tog osmanerna ut sin hämnd på serberna. Serber flydde från Kosovo och muslimska albaner flyttade in i en process som varade fram till 1800-talets slut.

Under serbernas försök att återta kontrollen av Kosovo i kriget 1876–1877 ställde sig de inflyttade muslimska albanerna på den osmanska sidan. Flera hundra tusen serber tvångsdeporterades ur Kosovo av segrarmakten.

I Balkankrigen bröt Bulgarien, Grekland, Montenegro och Serbien tillsammans det 500 år gamla osmanska väldet över Balkan varefter Serbien kunde återfå den västra delen av Kosovo medan den östra delen tillföll Montenegro.

Efter första världskriget blev Kosovo en del av det nybildade kungariket Jugoslavien. Under andra världskriget kontrollerades Kosovo först av fascistiska Italien och sedan av Nazityskland med serberna som frihetsrörelse. Den albanska minoriteten ställde sig på ockupanternas sida och en tysk organiserad albansk SS–division mördade och fördrev ett stort antal serber.

Serberna har lidit genom sekler av ockupation, men varje annat folk på Balkan har också haft stora offer genom tiderna på denna krigets skådeplats. Krig har förts utan hänsyn till krigets lagar och mänskliga rättigheter. FN, Nato och EU:s medlemsländer har bidragit till att fred nu råder på Balkan och förhoppningsvis till att fred består och allt hämndbegär avklingar.

År 1998 bröt en väpnad konflikt ut i Kosovo mellan den serbiska armén och albansk gerilla och 1999 startade Nato ett bombkrig mot den serbiska armén i Kosovo. De serbiska styrkorna flydde efter några månader Kosovo, varefter Nato förde in trupp. Den internationella styrkan, Kfor, har alltsedan dess säkrat freden. Under den tid som Kfor har verkat i Kosovo har de flesta serber och ca 90 000 romer fördrivits ut ur landet.

Kosovo förklarade sig självständigt 2008. Sverige har (tillsammans med ett antal andra länder) erkänt Kosovo som nation. Inom EU är det dock flera länder som inte erkänt Kosovo, däribland Spanien, Grekland, Rumänien och Slovakien. Kosovos parlament beslöt samtidigt med självständighetsförklaringen att inbjuda till fortsatt internationell närvaro.

Det är vår uppfattning att Kosovos regering i dag skulle kunna ta över ansvaret för den stat man själv utropat som självständig. EU:s rättsstatsinsats Eulex som står för kosovoalbanernas rättsstat och tull kan behöva längre utfasning, medan Kforstyrkan bör kunna lämna landet snarast. Det finns i dag inga yttre eller inre hot som Kosovos regering inte själv borde kunna hantera. Situationen i nordligaste Kosovo som är dominerad av serbiska bosättningar är fortfarande instabil. Det är dock sverigedemokraternas uppfattning att det svenska engagemanget i Eulex är tillräckligt i nuvarande situation och att vårt deltagande i Kfor därför successivt kan dras ned.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2011/12:33 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella Kosovostyrkan (KFOR) :

Riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka till förfogande för deltagande i Natos fredsfrämjande insats i Kosovo (Kfor) bestående av högst 70 personer till och med den 1 april 2012 och därefter i avtagande numerär fram till utgången av december 2013, under förutsättning att det även fortsättningsvis finns ett giltigt mandat för styrkan enligt beslut av Förenta nationernas säkerhetsråd.

Följdmotionen

2011/12:U11 av Mikael Jansson och Julia Kronlid (båda SD):

Riksdagen medger att regeringen ställer en svensk väpnad styrka om högst 50 personer till förfogande för deltagande i Natos fredsfrämjande insats i Kosovo (Kfor) t.o.m. den 1 april 2012 och därefter om högst 20 personer fram till utgången av 2012.